

УДК 636.2.053:636.083

Пікула О.А., асистент*

Вінницький національний аграрний університет

**ТИПИ СПАДУ РОСТУ ТЕЛЯТ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ
МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЇХ МАТЕРІВ
ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ СУХОСТІЙНОГО ПЕРІОДУ**

Анотація. Встановлений коефіцієнт спаду росту телят від народження до 6-місячного віку має тенденцію до зменшення від корів, які утримувались на прив'язі у сухостійний період з 16,81 до 2,85 та у телят від корів з безприв'язним утриманням в ізольованих секціях – з 15,00 до 3,13. Розподіл за типом спаду росту телят показав, що телята сповільненого, помірного та швидкого типу дослідних груп мали перевагу в живій масі у всі вікові періоди над контрольними.

Ключові слова: телята, матері, умови, утримання, приріст, жива маса, типи, спад, ріст.

Інтенсивні технології виробництва продукції тваринництва потребують використання ефективних умов утримання та годівлі великої рогатої худоби. У загальній технологічній схемі підприємства з виробництва молока входить цілий ряд технологічних груп: дійні, сухостійні та у пологовому відділені корови, телята, молодняк та ін. [2]. Тому, є тісний зв'язок між усіма технологічними групами тварин. Так, сухостійний період дозволяє підготувати корів не тільки до лактації, але й до отримання здорових телят. Тому, виявлення генетичних задатків телят, які мають високий рівень приростів живої маси та її постійність, рівномірність на протязі вирощування, дозволяють вести добір телят для відтворення стад [1].

Методика досліджень. Наші дослідження були проведені у ПСП "АФ Батьківщина" смт. Стрижавка Вінницького району. Піддослідні групи корів були сформовані в кількості 40 голів при запуску (за принципом груп-аналогів) та виділені в дві групи, які утримувались під час сухостійного періоду: контрольна група на прив'язі разом з дійними коровами, а дослідна – безприв'язно в ізольованих секціях. Умови годівлі, механізація трудомістких процесів та обслуговування тварин були єдиними. Для розрахунку спаду відносної швидкості росту була використана методика Ю.К.Свечина, Л.І. Дунаєва (перша група – сповільнений, менше $\bar{X} - 0,5$ сигми; друга група – помірний, $\bar{X} \pm 0,5$ сигми; третя – швидкий, більше $\bar{X} + 0,5$ сигми),

$$K = \left[\left(\frac{W_t - W_o}{W_t + W_o} \right) \cdot 2 - \left(\frac{W_{t1} - W_t}{W_{t1} + W_t} \right) \cdot 2 \right] \cdot 100, \quad (1)$$

де K – спад відносної швидкості росту, %; W_o – початкова жива маса, кг; W_t – кінцева жива маса, кг; W_{t1} – кінцева жива маса наступного періоду, кг.

*Науковий керівник доктор с.-г. наук, професор **Польовий Л.В.**

Результати досліджень. Утримання сухостійних корів разом із дійними коровами (контроль) народжували телят української чорно-рябої молочної породи живою масою 33,9 кг, а їх аналоги при утриманні матерів в сухостійний період безприв'язно у групових клітках (дослід) – 43,1 кг, що різниця вірогідна при $P < 0,001$.

Характерно те, що підвищення живої маси до 2-місячного віку у телят контрольної групи склало 48,9 кг, а контрольної 56,1 кг або на 114,7%. У середньому відносний приріст живої маси за 60 днів у телят контрольної групи становив 83,80% при 78,85% у дослідній. Ці дані свідчать про більш інтенсивні прирости живої маси у телят з меншою живою масою при народженні. У результаті цього різниця у живій масі у 2-місячному віці між живою масою піддослідних телят була 14,7% на користь дослідної із різницею – при народженні 27,14%. Встановлена тенденція до зменшення різниці у живій масі піддослідних телят з віком. За даним показником у контрольній та дослідній групі встановлені суттєві відмінності. Інтенсивність росту тварин закономірно з віком зменшується. Було важливо виявити тварин, у яких інтенсивність спаду росту з віком зменшується сповільнено, помірно або швидко. У різні вікові періоди інтенсивність спаду росту кожної піддослідної тварини була неоднаковою, що призвело до того, що розподіл за інтенсивністю спаду росту встановлена у сповільненого типу в середньому у 33% телят, а у дослідних – 51%, в тому числі за віком відповідно: 35, 30, 35, 35, 30% і 50, 50, 30, 55, 20% (рис.1).

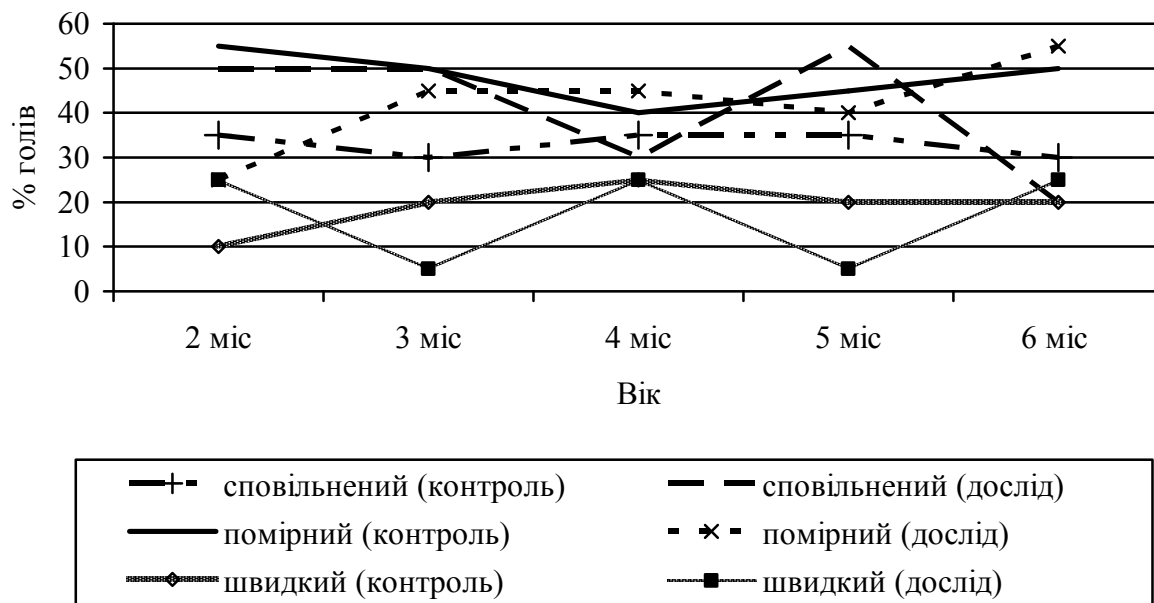

Рис 1. Динаміка розподілу телят за типом спаду росту від 2- до 6-місячного віку

Помірний тип спаду розподіляється у співвідношенні 48% (контроль) і 42% (дослід) від загальної кількості телят. Найменше телят обох піддослідних груп віднесено до швидкого типу спаду інтенсивності росту, відповідно 19 і 17%, що необхідно врахувати при вирощуванні телят для відтворення стада і при можливості їх

вибракування.

Зміна відносного приросту живої маси у різні вікові періоди не залежно від типу спаду росту, віку та піддослідних груп до 6-місячного віку зменшувалась (табл. 1).

Таблиця 1. Середнє значення коефіцієнту типу спаду росту, %, $\bar{X} \pm S_x$

Вік, міс	Коефіцієнт типу спаду росту		Приріст живої маси			
			відносний, %		валовий, кг	
	контроль	дослід	контроль	дослід	контроль	Дослід
0-2 міс	16,81	15,00	83,64±1,15	78,61±1,01	48,82±1,78	56,05±1,78
2-3 міс	10,99	9,61	24,38±0,56	23,80±0,43	22,92±0,86	26,82±0,90
3-4 міс	5,06	5,32	19,32±0,30	18,48±0,26	22,61±0,86	25,70±0,85
4-5 міс	3,48	3,38	15,84±0,27	15,09±0,26	22,16±0,98	24,80±0,85
5-6 міс	2,85	3,13	13,02±0,21	11,96±0,25	21,00±0,90	22,52±0,84

Встановлена незначна тенденція більшого відносного приросту живої маси у телят контрольної групи над дослідною. Але динаміка живої маси залежно від віку та умов утримання у сухостійний період з врахуванням типу спаду живої маси (сповільнений, помірний, швидкий) мали відповідні відмінності. Так, у 2-місячному віці телят контрольної групи жива маса сповільненого типу спаду росту склала 75,05 кг, а дослідної – 101,51 кг, що вірогідно при $P < 0,001$. з віком вірогідність переваги зменшувалась до 3-місячного віку (табл. 2). Це пояснюється значними розбіжностями у кожній піддослідній групі за показниками живої маси ($\bar{X} \pm 10,02$ і $\bar{X} \pm 8,24$). У той же час перевага за середнім показником живої маси у 4-місячному віці встановлена на користь дослідної групи, і складає 26,27 кг або 21,72%. У наступній віковій періоді – різниця у сповільненого типу спаду росту була вірогідною при $P < 0,01$.

Таблиця 2. Зміна живої маси залежно від віку та умов утримання матерів у сухостійний період, кг, $\bar{X} \pm S_x$

Вік, міс	Тип спаду росту					
	сповільнений		помірний		швидкий	
	контроль	дослід	контроль	дослід	контроль	дослід
2	75,05±3,85	101,51±4,29 ^{***}	88,61±4,13	98,26±4,48	77,52±9,69	94,50±7,04
3	101,71±3,86	120,44±4,98 ^{**}	107,38±6,54	130,00±4,79 [*]	107,36±9,78	146,47
4	120,96±10,0 ₂	147,23±8,24	136,45±6,02	154,18±7,00	125,33±7,00	152,78±9,70 [*]
5	142,20±7,18	170,91±6,98 ^{**}	155,99±10,2 ₀	182,02±8,07	152,33±10,7 ₈	194,79
6	168,07±15,1 ₃	218,17±8,23 ^{**}	164,53±7,78	189,93±7,83 [*]	193,76±8,76	203,89±8,36

* $P < 0,05$; ** $P < 0,01$; *** $P < 0,001$.

У телят з помірним типом спаду росту такої переваги над контрольною групою не встановлено. Але у віці 3 і 6 місяців перевага була вірогідною при $P < 0,05$. Швидкий тип спаду росту телят до 2-місячного віку був у двох телят контрольної групи, а дослідної у п'яти, і відповідно жива маса найменша у порівнянні із сповільненим і помірним типом спадом росту. У подальшому закономірності за живою масою швидкого спаду росту не встановлено у різні вікові періоди. Перша особливість та, що у них жива маса була дещо більшою ніж у інших типах. По-друге, мала кількість голів – від 1 до 5. Тому, у даному типі виявлені окремі піддослідні телята з характерними особливостями швидкого типу спаду інтенсивності росту. Вони мали при народженні високу живу масу і за показником інтенсивності спаду росту не могли конкурувати з тваринами із сповільненої і помірної груп.

Після розподілу за типом спаду росту зміна відносного приросту телят встановлено, що у телят сповільненого, помірнього та швидкого типів з віком у контрольній та дослідній групах знижується від 92,43 до 11,50% (табл. 3).

Таблиця 3. Зміна відносного приросту залежно від віку та умов утримання матерів у сухостійний період, %, $\bar{X} \pm S_x$

Вік, міс.	Тип спаду росту					
	сповільнений		помірний		швидкий	
	контроль	дослід	контроль	дослід	контроль	дослід
Народж - 2міс	81,16±1,95	79,72±1,8 9	83,62±1,10	77,44±1,65*	92,43±5,18	77,55±0,66*
2-3 міс	23,22±0,98	23,37±0,6 6	24,24±0,83	24,31±0,67	26,44±1,00	23,58
3-4 міс	18,50±0,50	18,16±0,5 2	19,07±0,32	18,49±0,22	20,87±0,33	18,85±0,93
4-5 міс	15,81±0,57	15,21±0,2 3	15,93±0,33	15,15±0,55	15,72±0,90	13,39
5-6 міс	12,54±0,48	12,55±0,5 4	13,17±0,32	11,97±0,34	13,37±0,22	11,50±0,53

* $P < 0,05$; ** $P < 0,01$;

Але в межах окремих вікових періодів суттєвої різниці не встановлено, за виключенням помірного і швидкого типів у період від народження до 2 місяців між контролем та дослідом, де особливий вплив був за рахунок різної живої маси при народженні телят.

Висновки:

1. Коефіцієнт спаду росту телят від народження до 6-місячного віку має тенденцію до зменшення від корів, які утримувались на прив'язі у сухостійний період з 16,81 до 2,85 та у телят від корів з безприв'язним утриманням в ізольованих секціях – з 15,00 до 3,13.

2. Розподіл за типом спаду росту телят показав, що телята сповільненого, помірного та швидкого типу дослідних груп мали перевагу в живій масі у всі вікові періоди над контрольними.